

Kader voor windenergie in gemeente Heumen

I. Communicatie en informatie

I-1. Een initiatiefnemer draagt er in overleg met de overheid zorg voor dat natuur- en milieuorganisaties (NMO's) en omwonenden adequaat, tijdig en doeltreffend geïnformeerd worden over enig plan voor de bouw van een windpark in hun omgeving

I-2. Een initiatiefnemer maakt een aanvang met het verstrekken van informatie op het moment dat de planontwikkeling nog in de beginfase verkeert en er nog alle ruimte is om rekening te houden met inbreng vanuit NMO's en omwonenden.

I-3. Een initiatiefnemer verstrekt NMO's en omwonenden in elk geval informatie over de geplande aantallen turbines, hun vermogen, ashoogtes en tiphoogtes en opstelling. Hij informeert NMO's en omwonenden ook over zijn plannen inzake de vergoeding van overlast en schade.

I-4. De overheid informeert NMO's en omwonenden in elk geval over het vigerende beleid, over de van toepassing zijnde wettelijke kaders, over het verdere besluitvormingstraject en over eventuele afspraken met, of toezeggingen aan, een initiatiefnemer.

I-5. Na de initiële informatieverstrekking in de beginfase van de planontwikkeling draagt initiatiefnemer in overleg met de overheid er zorg voor dat NMO's en omwonenden met regelmaat worden geïnformeerd over de voortgang van de planontwikkeling. Een initiatiefnemer spant zich in om vragen van NMO's en omwonenden snel en adequaat te beantwoorden.

I-6. Van de NMO's en omwonenden wordt verwacht dat zij zich actief op de hoogte stellen van het verloop van de planontwikkeling, dat zij de aangereikte informatie daadwerkelijk tot zich nemen en dat zij zakelijk communiceren met initiatiefnemers en overheid.

I-7. Een initiatiefnemer en de overheid wijzen elk een contactpersoon aan waar NMO's en omwonenden terecht kunnen met vragen en suggesties. Die contactpersoon fungeert als centrale spil in de communicatie tussen een initiatiefnemer, NMO's, overheid en omwonenden.

II. Procesparticipatie

II-1. Participatieplan

Uitgangspunten participatieplan

Initiatiefnemers stellen voorafgaand aan het ruimtelijke ordeningsproces en in overleg met het bevoegd gezag een participatieplan op. Het participatieplan wordt door de initiatiefnemer opgesteld in samenspraak met belanghebbenden, zoals omwonenden, provinciale milieufederaties, lokale natuurgroepen etc.

In het participatieplan worden de belanghebbenden en hun betrokkenheid beschreven op basis van een zogenaamde participatieladder die onderscheid maakt tussen informeren, consulteren, ad-hoc betrekken op specifieke thema's, structureel betrekken, consensus, mede-eigenaarschap. Afspraken gemaakt in het participatieplan zullen onvoorwaardelijk worden overgenomen indien – op welk moment dan ook – het eigendom van het windproject wordt overgedragen aan een andere partij dan degene die het participatieplan heeft ondertekend.

Inbreng omgeving bij opstellen participatieplan

Omdat het participatieplan wordt opgesteld in samenspraak met belanghebbenden vindt automatisch overleg plaats over de wijze waarop iedere partij zijn of haar eigen betrokkenheid ziet tijdens het ontwikkelproces en de exploitatiefase. Deze gesprekken leveren informatie op voor keuzes ten aanzien van participatieniveau, betrokkenheid en financiële participatie. De omvang en inhoud van het participatieplan is afhankelijk van het project en de uitkomsten van de gesprekken met de omwonenden en andere belanghebbenden.

II-2. Procesparticipatie

De initiatiefnemer is – veelal aansluitend op door de overheid gezette stappen in het ruimtelijke ordeningsproces – verantwoordelijk voor het betrekken van de omgeving in het hele projectproces (ontwikkeling, bouw en exploitatie). In het participatieplan wordt beschreven hoe deze procesparticipatie vorm krijgt. Voorbeelden hiervan zijn:

- Consulterende gesprekken met omwonenden, buurtverenigingen, natuur- en landschapsorganisaties en dorpsraden;
 - Het opzetten van een klankbord- of adviesgroep van belanghebbenden;
 - Het organiseren en faciliteren van discussies en informatieavonden/ dagen voor de omgeving;
 - Het organiseren en inrichten van ontwerpatelier voor belanghebbenden;
 - Duidelijk communiceren op welke momenten de omgeving betrokken wordt en in welke frequentie.
- De initiatiefnemer geeft daarbij in overleg met de vergunningverlenende overheid in het participatieplan steeds duidelijk aan welke mogelijkheden er (nog) zijn voor aanpassingen in de planvorming. Bijvoorbeeld door aan te geven in welke fase van het proces er nog ruimte is om over een andere positionering van turbines te spreken dan in het oorspronkelijk plan van de ontwikkelaar;
- Het inrichten van een goed en transparant systeem voor het behandelen van vragen en klachten, zowel tijdens de bouw als tijdens de exploitatie.

De formele ruimtelijke procedure is onderdeel van dit projectproces. Het bevoegd gezag is hier primair verantwoordelijk voor, maar de initiatiefnemer speelt hier een actieve rol met betrekking tot het verstrekken van informatie over het proces en over belangrijke inspraak- en beslismomenten.

Tijdens de dialoog met de omgeving gaat het zowel om het inventariseren van (mogelijke) wensen, als het benutten van kennis en het bespreekbaar maken van vragen (over bijvoorbeeld zicht, geluid, slagschaduw en ecologische effecten). Ook andere (mogelijk financiële) gevolgen voor omwonenden kunnen dan besproken en geïnventariseerd worden; uitgangspunt daarbij zijn de wettelijke regelingen en daarin genoemde vormen van compensatie.

Als de dialoog is afgerond, koppelt de ontwikkelaar terug aan belanghebbenden hoe de procedure verloopt, hoe het definitieve participatieplan er uitziet en wat met de geïnventariseerde wensen gedaan is.

III. Overlast en schade

III-1. Uitgangspunt is dat initiatiefnemer en exploitant er naar streven dat een windpark minimale overlast en/of schade toebrengt aan mens, natuur, landschap of milieu.

III-2. Ten aanzien van schade, zoals bijvoorbeeld waardedaling van woningen gelden, de wettelijke regelingen voor compensatie.

III-3. Ten aanzien van (mogelijke) overlast wordt door een initiatiefnemer inspanningen verricht om deze overlast zo veel mogelijk te voorkomen of te compenseren, voor zover dat in redelijkheid van kan en mag worden verwacht. Dit ter beoordeling van de gemeentelijke contactpersoon en/of een onafhankelijke derde partij.

III-4. Ten aanzien van overlast op het gebied van milieuaspecten wordt (bij voorkeur in een MER) inzicht gegeven in de wettelijke vereisten op het gebied van in ieder geval natuur (Wet natuurbescherming), geluid (Activiteitenbesluit), veiligheid (Activiteitenbesluit) en slagschaduw (Activiteitenbesluit) en de eventueel aanvullende afspraken die zijn gemaakt in het kader van de (proces)participatie met omwonenden of direct betrokkenen om de overlast zo veel mogelijk te beperken.

III-5. In de onderzoeken wordt ingegaan op het onderwerp gezondheid volgens de best beschikbare en onderbouwde methode. Er wordt ten minste inzicht gegeven in het percentage geluidgehinderden waarvan een relatie met gezondheid is vastgesteld (Handleiding Gezondheidseffectscreening, stad en milieu, 2012).

III-6. Bedrijven zijn in het kader van het Activiteitenbesluit niet gevoelig voor slagschaduw. Bij initiatieven nabij bedrijven dient ook de slagschaduwhinder bij de bedrijven te worden bepaald.

Eventueel dienen in overleg met betrokken bedrijven en de gemeente maatregelen te worden getroffen om deze hinder zo veel mogelijk te beperken.

III-7. Ten behoeve van de besluitvorming over de planologische procedure wordt de afweging tussen de maximale tiphoogte en de milieu- en economische effecten door de initiatiefnemer inzichtelijk gemaakt. De gemeente betreft deze afweging in de besluitvorming over de ruimtelijke procedure.

IV. Financiële participatie

Voor versterking van acceptatie en participatie stellen initiatiefnemers een bovenwettelijk bedrag beschikbaar. Voor de besteding wordt mede uitgegaan van de uitkomsten van een dialoog met de omgeving, zoals die ook zijn vertaald in een participatieplan. Als indicatie van de financiële ruimte voor deze bijdrage houdt de windsector een richtbedrag van 0,40 tot 0,50 euro/MWh aan. Deze financiële participatie kan op diverse manieren worden ingevuld: gebiedsfonds, korting op energierekening, uitgaven van obligaties, deelname via coöperatie etc. Dit wordt in overleg tussen initiatiefnemers en omgeving bepaald.

Door vanaf het begin helder te zijn over het bedrag, wordt tegemoetgekomen aan de wens om direct vanaf het begin bekend te maken hoeveel geld er beschikbaar is voor participatie (uitgaande van een specifiek aantal molens). Dit geeft de omgeving duidelijkheid.

Initiatiefnemers in de windsector hebben verschillende vormen van financiële participatie ontwikkeld. De initiatiefnemer en de omgeving maken in het participatieplan afspraken over de vorm van participatie voor een specifiek project. Te denken valt aan de volgende vormen:

- Mede-eigenaarschap: Individuele burgers en/of omwonenden kunnen met eigendom en zeggenschap financieel deelnemen in een windpark. Dit kan op basis van een windvereniging of coöperatie, of door middel van het bouwen van een molen die toekomt aan de lokale gemeenschap.
- Financiële deelneming: Financiële deelneming is het risicodragend deelnemen in het windproject, bijvoorbeeld met aandelen of obligaties of ander financieel voordeel. De wijze waarop dit kan, wordt tijdig kenbaar gemaakt. De vorm van financiële deelneming is verschillend per project. Per project zijn de doelgroep en haar wensen anders en wordt er maatwerk geleverd.
- Lokaal fonds: Onderdeel van de afspraken kan een bijdrage aan een lokaal fonds zijn. Voor het beheer van een dergelijk fonds wordt een onafhankelijk bestuur benoemd (met bijvoorbeeld vertegenwoordigers van de omwonenden, gemeente/provincie, milieufederatie en eventueel exploitant) dat er voor zorgdraagt dat de middelen uit het fonds ten goede komen aan de nabije omgeving van het project. Dit fonds kan ook worden ingezet voor bovenwettelijke maatregelen of maatregelen bovenop de vergunning voor stilstand of terugschakelen van de windturbines als dit een expliciete wens is van de omgeving.
- Omwonendenregeling: Een lokale regeling gericht op direct omwonenden in een bepaalde straal van de windturbines. Het kan gaan om het aanbieden van groene stroom met korting, korting op de energierekening of een andere financiële vergoeding.

De initiatiefnemer bepaalt na overleg met de omgeving welke vormen van participatie het meest geschikt zijn voor een specifiek project. Voor draagvlak en acceptatie van windenergie hecht de gemeente Heumen grote waarde aan de instelling van een (lokaal) gebiedsfonds en samenwerking met een lokale energiecoöperatie als onderdelen van de financiële participatie.

V. Overige punten

V-1. Als er in de directe omgeving en/of invloedssfeer van een initiatief er nog een ander duurzame energie-initiatief wordt opgestart, dient door de initiatiefnemers ten minste nagegaan te worden of de planologische procedures gezamenlijk kunnen worden uitgevoerd. De gemeente heeft daarbij de uitdrukkelijke voorkeur de hoeveelheid procedures te beperken.

V-2. De verschillende financiële bijdragen/ participatievormen die de initiatiefnemer levert aan de omgeving worden integraal in ogenschouw genomen om stapeling van deze bijdragen te voorkomen, zoals ook in het Energieakkoord staat verwoord.

Malden, 23 mei 2017